

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№ 02.01-153
10 ноември 2011 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
№. №	02-02-26
Дата	10 / 11 / 2011 г.

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО
СЪБРАНИЕ

г-жа ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЦАЧЕВА,

На основание чл. 85, ал. 1, т. 6, 7 и 8 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение № 814..... на Министерския съвет от 2011 г. проект на Закон за ратифициране на Конвенция № 161 за службите по трудова медицина, 1985 г., на Международната организация на труда.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

РЕШЕНИЕ № 814

от 10 ноември 2011 година

ЗА ПРЕДЛОЖЕНИЕ ДО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ЗА РАТИФИЦИРАНЕ
НА КОНВЕНЦИЯ № 161 ЗА СЛУЖБИТЕ ПО ТРУДОВА
МЕДИЦИНА, 1985 Г., НА МЕЖДУНАРОДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА
ТРУДА

На основание чл. 15, ал. 1 от Закона за международните
договори на Република България

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Одобрява Конвенция № 161 за службите по трудова медицина, 1985 г., на Международната организация на труда, приета на 26 юни 1985 г. в Женева, Швейцария.
2. Предлага на Народното събрание на основание чл. 85, ал. 1, т. 6, 7 и 8 от Конституцията на Република България да ратифицира със закон конвенцията по т. 1.
3. След влизането в сила на закона по т. 2 министърът на външните работи да уведоми Генералния директор на Международното бюро по труда за ратифицирането на конвенцията по т. 1.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Росен Желязков

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
"ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ":

/Веселин Даков/

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за ратифициране на Конвенция № 161 за службите по трудова медицина, 1985 г., на Международната организация на труда

Член единствен. Ратифицира Конвенция № 161 за службите по трудова медицина, 1985 г., на Международната организация на труда, приета на 26 юни 1985 г. в Женева, Швейцария.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на
2011 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(**Цецка Цачева**)

М О Т И В И

към проекта на Закон за ратифициране на Конвенция № 161 за службите по трудова медицина, 1985 г., на Международната организация на труда

Конвенция № 161 за службите по трудова медицина, 1985 г. (Occupational Health Services Convention, 1985), е приета от Генералната конференция на Международната организация на труда (МОТ) на 26 юни 1985 г. по време на 71-ата сесия на МОТ, проведена в Женева, Швейцария.

Предложението до Народното събрание за ратифициране на Конвенция № 161 на Международната организация на труда за службите по трудова медицина, 1985 г., може да се разглежда като сериозна стъпка при въвеждането на съвременните международни трудови стандарти в областта на трудовомедицинското обслужване на работниците и служителите в националното законодателство.

Разпоредбите на Конвенция № 161 доразвиват постановките на Конвенция № 155 на МОТ от 1981 г. за безопасност и здраве при работа и Препоръката към нея и Конвенция № 135 на МОТ относно представителите на работниците и служителите от 1971 г. (и двете не са ратифицирани от Република България). Конвенция № 161 е приета от Международната конференция на труда в изпълнение на предвиденото в устава задължение на Международната организация на труда за осигуряване защита на работещите от болести и злополуки, произтичащи от труда им.

Конвенцията въвежда задължението към ратифициралите я държави да провеждат национална политика за трудовомедицинско обслужване, която да обхваща всички работещи.

В чл. 1 от конвенцията се дава определение на термина „служби по трудова медицина/служби за трудовомедицинско обслужване“, като се посочва кои са тези лица и в какво се състоят техните задължения. Тук също така е дефинирано и понятието „представители на работниците в предприятието“.

Член 3, т. 1 от конвенцията предвижда задължение за всеки работодател да създаде своя вътрешнофирмена служба за превенция и закрила на здравето на работещите.

В чл. 5 изрично са изброени функциите на службите по трудова медицина/служби за трудовомедицинско обслужване, като те са свързани основно с консултиране на работодателя по въпросите на безопасността и здравето при работа, ергономията, личните и колективните предпазни средства, както и във връзка с организацията на работата. Тези служби наблюдават факторите на работната среда, извършват наблюдение на здравето на работниците и служителите, извършват оценка на риска на работното място, участват при анализа на трудовите злополуки и професионалните болести и др.

Част трета от Конвенция № 161 е посветена на създаването и организацията на службите по трудова медицина/службите за трудовомедицинско обслужване. В зависимост от националните условия и практика службите по трудова медицина/службите за трудовомедицинско обслужване могат да бъдат организирани като служби на едно предприятие или като служба, обща за няколко предприятия. Те могат да бъдат организирани от предприятия или групи от предприятия, публични власти или официални служби, социалноосигурителни институти, други органи, на които това е възложено от компетентните власти.

В част четвърта от конвенцията са уредени въпросите относно персонала на службите по трудова медицина/службите за трудовомедицинско обслужване и неговата квалификация. Тук е предвидено и задължението службите да бъдат информирани от работодателя, съответно от работниците и служителите, за всички известни и предполагаеми фактори на работната среда, които могат да повлияят върху здравето на работещите.

Според официални данни на Международното бюро по труда (МБТ) до този момент Конвенция № 161 е ратифицирана от 30 държави - членки на МОТ (10 от които са страни от Европейския съюз, сред тях Германия, Белгия, Финландия, Швеция, Чехия, Полша, Унгария и др.).

Законодателството на Република България предвижда задължение за работодателя да осигурява обслужване на работещите от регистрирани служби по трудова медицина (чл. 25, ал. 1 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд (ЗЗБУТ). Условиата и редът за осъществяване дейността на службите по трудова медицина са определени с Наредба № 3 от 2008 г. за условията и реда за осъществяване дейността на службите по трудова медицина (ДВ, бр. 14 от 2008 г.).

Разпоредбите на чл. 25, ал. 2 и на чл. 25а, ал. 1 от ЗЗБУТ са в пълно съответствие с чл. 5 от конвенцията, като в тях се посочва консултативният характер на службите по трудова медицина (СТМ) и тяхната роля за

планиране и организиране дейностите на работодателя по осигуряване и поддържане на здравословни и безопасни условия на труд, укрепване на здравето и работоспособността на работещите във връзка с извършваната от тях работа и приспособяване на работата към възможностите на работещия, като се отчита неговото физическо и психическо здраве. Функциите на СТМ са подробно и изчерпателно разписани в раздел II от Наредба № 3 и включват извършването на наблюдение, анализ и оценка на здравното състояние във връзка с условията на труд на всички работещи, включително на тези с повишена чувствителност и намалена резистентност. Извършването на наблюдение и анализ на здравното състояние обхваща консултирането и подпомагането на работодателя при организирането на предварителни медицински прегледи и изследвания за преценка на пригодността на работещите при постъпване на работа и периодични медицински прегледи и изследвания за ранното откриване на изменения в организма в резултат от въздействията на работната среда и трудовия процес. Наблюдението и анализът включват също предоставяне на информация на медицинските специалисти, извършващи периодичните медицински прегледи, по отношение на идентифицираните опасности и установения риск за здравето и безопасността на работещите; уведомяване на избрания общопрактикуващ лекар за заболяване или отклонения във физиологичните показатели на работещия, които се нуждаят от диагностично уточняване или лечение, и изготвяне на заключение за пригодността на работещия да изпълнява даден вид работа. Службите по трудова медицина ежегодно изготвят обобщени анализи на здравното състояние на работещите за всяко от обслужваните предприятия във връзка с конкретните условия на труд. За проследяване на здравното състояние на всеки работещ във връзка с условията на труд СТМ водят здравни досиета на електронен и хартиен носител по образец. Те участват в извършването на оценката на риска за здравето и безопасността на работещите съгласно изискванията на нормативните актове за осигуряване на здраве и безопасност при работа.

В чл. 25, ал. 3 от ЗЗБУТ се предвижда службите по трудова медицина да се създават от работодателите самостоятелно или съвместно с други работодатели и от юридически или физически лица, регистрирани по Търговския закон, по Закона за кооперациите или по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за обслужване на работещи. Това е в съответствие с разпоредбите на част трета от конвенцията.

Въпросите относно персонала и квалификацията на службите по трудова медицина, посочени в част четвърта от конвенцията, са уредени в чл. 25б от Закона за здравословни и безопасни условия на труд. В чл. 6 от

наредбата са посочени изисквания относно минималния състав на СТМ, а чл. 7 и 8 уреждат процедурата за регистрация на СТМ.

Задължението за работодателя да информира службата по трудова медицина/службата за трудовомедицинско обслужване за факторите на работната среда и да ѝ представя всякаква друга налична информация, свързана със здравето на работещите, е предвидено в чл. 3, ал. 4 от Наредба № 3.

Независимо от наличието на изброените законови разпоредби с ратифицирането на Конвенция № 161 на Международната организация на труда относно службите по трудова медицина, 1985 г., значително ще се повиши и подобри дейността по осигуряване на трудовомедицинско обслужване на работниците и служителите.

Ратифицирането на Конвенция № 161 има и друг, не по-малко важен аспект - нейната материя кореспондира с приложното поле на член 3, ал. 4 (с който България е обвързана) на Европейската социална харта (ревизирана) на Съвета на Европа, ратифицирана от Република България на 11 април 2000 г.

Прилагането на Конвенция № 161 не изисква бюджетни разходи.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

Конвенция № 161 за службите по трудова медицина, 1985 г.

Генералната конференция на Международната организация на труда,

Свикана в Женева от Административния съвет на Международното бюро по труда и след като проведе Седемдесет и първата си сесия на 7 юни 1985 година и

Като отбелязва, че защитата на работниците от общи и професионални заболявания и травми е една от задачите на Международната организация по труда в съответствие с Конституцията ѝ,

Като взима предвид съответните международни конвенции и препоръки за труда и по-специално Препоръка за защита на здравето на работниците, 1953 г., Препоръката за службите по трудова медицина, 1959, Конвенцията на представителите на работниците, 1971 г., Конвенцията и Препоръката за здраве и безопасност на работното място, 1981 г., които определят принципите на националната политика и действия на национално ниво,

Като реши да приеме определени предложения относно службите по трудова медицина, което е четвъртата точка от дневния ред на сесията и

Като определи, че тези предложения следва да бъдат под формата на международна Конвенция;

Приема днес, двадесет и шести юни хиляда девстототин осемдесет и пета година следната Конвенция, която може да се цитира като Конвенция за службите по трудова медицина, 1985:

ЧАСТ I. ПРИНЦИПИ НА НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА

Член I

За целите на настоящата Конвенция –

- (а) терминът *служби по трудова медицина* означава служби, наговорени предимно с превантивни функции и отговарящи за предоставяне на съвети на работодатели, работници и техни представители във връзка с -
 - (i) изискванията за основаване и поддържане на здравословни и безопасни условия на труд, които ще подпомогнат оптималното физическо и психическо здраве във връзка с работата;
 - (ii) адаптирането на работата според способностите на работниците с оглед на физическо и психическо здравословно състояние;
- (б) терминът *представители на работниците в предприятието* означава лицата, които са признати за такива съгласно националния закон или практика.

Член 2

В светлината на националните условия и практики и след консултации с най-представителните организации на работодатели и работници, където съществуват, всеки Член следва да формулира, изпълнява и периодично да преразглежда последователна национална политика за службите по трудова медицина.

Член 3

1. Всяка страна членка се задължава да развие прогресивно служби по трудова медицина за всички работници, в това число тези в публичния сектор и членовете на производствени кооперации, във всички сектори на стопанската дейност и всички начинания. Предвиденото трябва да бъде адекватно и да отговаря на конкретните рискове в предприятията.

2. Ако не могат да се създадат незабавно служби по трудова медицина за всички начинания, всеки Член следва да изготви планове за учредяването на такива служби след консултации с най-представителните организации на работодатели и работници, където съществуват.

3. Всеки Член следва да посочи в първия доклад за прилагането на Конвенцията, подаден по член 22 от Конституцията на Международната организация по труда, плановете, изготвени съгласно алинея 2 от настоящия Член и следва в следващи доклади да посочат напредъка по тяхното приложение.

Член 4

Компетентната власт следва да се консултира с най-представителните организации на работодатели и работници, където съществуват, относно мерките, които трябва да се предприемат, за да има резултат от разпоредбите в настоящата Конвенция.

ЧАСТ II. ФУНКЦИИ

Член 5

Без да влияе на отговорностите на всеки работодател относно здравето и безопасността на работниците на работното място и с необходимото внимание към необходимостта участниците да участват по въпроси относно здравето и безопасността, службите по трудова медицина следва да изпълняват онези от следните функции, които отговарят на трудовите рискове в предприятието:

(а) определяне и оценка на рисковете от опасности за здравето на работното място;

(б) проучване на факторите в работната среда и работните практики, които влияят на здравето на работниците, в това число санитарни помещения, столова и настаняване, там където тези условия се предоставят от работодателя;

(в) предоставяне на съвети относно планирането и организацията на работата, в това число организирането на работните места, избора, поддръжката и условията на оборудването и веществата, които се използват в работата;

- (г) участие в разработването на програми за подобряване на работните практики, както и тестване и оценка на здравните аспекти на ново оборудване;
- (д) предоставяне на съвети относно здравето, безопасността и хигиената и ергономиката и индивидуалното и колективно защитно оборудване;
- (е) наблюдение на здравето на работниците във връзка с работата;
- (ж) насърчаване адаптирането на работата спрямо работника;
- (з) допринасяне към мерките на професионална рехабилитация;
- (и) сътрудничество при предоставянето на информация, обучение и образование в областите на здравословен труд и хигиена и ергономика;
- (й) организиране на първа помощ и лечение по спешност;
- (к) участие в анализи на трудови злополуки и професионални заболявания.

ЧАСТ III. ОРГАНИЗАЦИЯ

Член 6

Учредяването на служби по трудова медицина се урежда -

- (а) със закони и разпоредби; или
- (б) с колективни споразумения или с други договорности между работодатели и работници; или
- (в) по друг начин, одобрен от компетентните власти след консултация с представителни организации на работодатели и работници.

Член 7

1. Службите по трудова медицина могат да се организират като служба за отделно предприятие или като служба за няколко предприятия, както и по-уместно.

2. Съгласно националните условия и практики, службите по трудова медицина могат да се организират от -

- (а) съответните предприятия или групи от предприятия;
- (б) публични власти или официални служби;
- (в) осигурителни институции;
- (г) други органи, оторизирани от компетентните власти;
- (д) комбинация от гореносочните.

Член 8

Работодателят, работниците и техните представители, където съществуват, следва да си сътрудничат и да участват в изпълнението на организационните и други мерки, свързани със службите по трудова медицина равноправно.

ЧАСТ IV. УСЛОВИЯ НА РАБОТА

Член 9

1. Съгласно националните закони и практики, службите по трудова медицина трябва да бъдат мултидисциплинарни. Съставът на персонала следва да се определя от естеството на задълженията, които се изпълняват.

2. Службите по трудова медицина следва да изпълняват функциите си с останалите служби в предприятието.

3. Следва да се прилагат мерки, съгласно националните закони и практики, които да гарантират адекватно сътрудничество и координация между службите по трудова медицина и, когато е уместно, други органи, ангажирани в предоставянето на здравни услуги.

Член 10

Персоналът, осигуряващ услуги по трудова медицина, следва да се ползва с професионална независимост от работодатели, работници и техните представители, където съществуват, във връзка с функциите, посочени в Член 5.

Член 11

Компетентната власт следва да определи квалификациите, които се изискват за персонала, който предоставя услуги по трудова медицина според естеството на задълженията, които трябва да се изпълняват и съгласно националните закони и практики.

Член 12

Наблюдението на здравето на работниците във връзка с работата следва да не изключва загуба на приходи за тях, следва да бъде безплатно и следва да се извършва, доколкото е възможно, в работно време.

Член 13

Всички работници следва да бъдат информирани за опасностите за здравето на работното място.

Член 14

Службите по трудова медицина следва да бъдат информирани от работодателя и работниците за известни фактори и подозирани фактори в работната среда, които биха могли да влияят на здравето на работниците.

Член 15

Службите по трудова медицина следва да бъдат информирани за случаи на заболявания сред работниците и отсъствие от работа по здравословни причини, за да могат да установят дали има връзка между причините за заболяванията или отсъствията и някакви опасности за здравето, които може да са на работното място. От персонала, който предоставя услугите по трудова медицина, следва да не се изисква от работодателя да удостоверява причините за отсъствие от работа.

ЧАСТ V. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 16

Националните закони и разпоредби следва да определят органът или органите, отговорни за наблюдението на работата на и за съвместването на службите по трудова медицина, след като те бъдат учредени.

Член 17

Формалното ратифициране на настоящата Конвенция следва да се докладва на Генералния директор на Международното бюро по труда за регистрация.

Член 18

1. Настоящата конвенция следва да е задължителна за тези Членове на Международната организация на труда, чиито ратификации са регистрирани при Генералния директор.
2. Тя следва да влезе в сила дванадесет месеца след датата, на която ратификациите на двамата Члена са регистрирани при Генералния директор.
3. След това настоящата Конвенция следва да влезе в сила за всеки Член дванадесет месеца след датата, на която е регистрирана ратификацията ѝ.

Член 19

1. Член, който е ратифицирал настоящата Конвенция, може да я отхвърли след като изтече десет-годишния ѝ срок от датата, на която Конвенцията първо влиза в сила, с акт представен на Генералния директор на Международното бюро по труда за регистрация. Подобно отхвърляне следва да не влиза в сила до една година след датата, на която то е регистрирано.
2. Всеки Член, който е ратифицирал настоящата Конвенция и който, в рамките на годината след изтичане на срока от десет години, посочен в предишната точка, не

упражни правото да отхвърли Конституцията съгласно настоящия Член, следва да бъде обявен за период от още десет години и след това може да се откаже от настоящата Конвенция след като изтече периодът от десет години съгласно настоящия Член.

Член 20

1. Генералният директор на Международното бюро по труда следва да информира всички Членове на Международната организация по труда относно регистрацията на всички ратификации и отхвърляния, представени му от Членовете на Организацията.

2. Когато съобщава на Членовете на Организацията за регистрацията на втората ратификация, която му е представена, Генералният директор следва да посочи вниманието на Членовете на Организацията към датата, от която Конвенцията следва да влезе в сила.

Член 21

Генералният директор на Международното бюро по труда следва да докладва на Генералния секретар на ООН за регистрацията съгласно Член 102 от Хартата на ООН всички подробности за всички ратификации и откази, които е регистрирал, съгласно разпоредбите на предишните Членове.

Член 22

Когато прецени, че е необходимо, Управителният орган на Международното бюро по труда следва да представи на Генералната конференция доклад за приложението на настоящата Конвенция и следва да проучи желанието да се включи в програмата на Конференцията въпросът за нейното преразглеждане изцяло или частично.

Член 23

1. Ако Конференцията приеме нова Конвенция, която да ревизира настоящата Конвенция изцяло или частично, тогава, освен ако новата Конвенция предвижда друго -

(а) ратифицирането от Член на новата ревизирана Конвенция следва по силата на закона да включва същевременно отказ от настоящата Конвенция, независимо от разпоредбите в Член 19 по-горе, ако и когато новата ревизирана Конвенция следва да е влязла в сила;

(б) към датата, на която новата ревизирана Конвенция следва да влезе в сила, настоящата Конвенция следва да не бъде отворена за ратификация от Членовете.

2. Настоящата Конвенция следва да остане в сила при всяко положение с настоящата си форма и съдържание за онези Членове, които са я ратифицирали, но не са ратифицирали ревизираната Конвенция.

Член 24

Английската и френската версия на текста на настоящата Конвенция са с еднаква сила.